

Шматковська Т. О. Деякі аспекти соціальних умов зайнятості в особистих селянських господарствах Волинської області / Т. О. Шматковська // *Nastoleni moderni vedy. – 2007 : materialy VI mezinarodni vedecko–prakticka konference. – Dil 2. Economicke vedy. – Praha : Publishing House «Education and Science», 2007. – С. 49-51.*

Шматковська Т. О.

Львівський державний аграрний університет

Деякі аспекти соціальних умов зайнятості в особистих селянських господарствах Волинської області

Однією із необхідних умов дієвого координування зайнятості населення є оцінка сучасних тенденцій її регіонального розвитку. Так, аналізуючи динаміку балансування незайнятого населення на сільському ринку праці Волинської області при сприянні державної служби зайнятості, можна стверджувати про щорічне зростання чисельності зареєстрованих безробітних. Лише у 2006р. окреслена ситуація дещо покращилась.

Зауважимо, що чисельність сільського населення, працевлаштованого за сприянням державної служби зайнятості у Волинській області щорічно зростає. Так, у 2006р. порівняно із попереднім роком – на 782 чол., а за 2002-2006рр. – на 2920 чол. Проте зростання працевлаштування через центр зайнятості не набуло систематичного характеру та оптимального для Волині значення.

З метою виділення особливостей розвитку локальних сільських ринків праці та подальшої розробки індивідуалізованих рекомендацій пропонуємо провести детальну їх оцінку в розрізі районів. Так, за результатами дослідження зареєстрованого сільського ринку праці Волинської області з позиції оцінки рівня працевлаштування нами виділено умовні регіональні групи (рис. 1): I-ша - охоплює райони де показник працевлаштування (в порівнянні із середньообласним) є стабільно високим, проте в динаміці значно не зростає. Такими є: Володимир-Волинський район, де рівень працевлаштування за 2002-2006рр. зріс на 2,3 відсоткових пункти (в. п.) і становив 28,4% та Ковельський район - на 5,9 в. п. і складав 32,2%. II-га група охоплює райони із суттєвим зростанням рівня працевлаштування сільського населення за 2002-2006рр., в результаті чого даний показник із посереднього або низького наближається до високого (при порівнянні із середньообласним) значення. Зокрема, такими є: Горохівський, де

рівень працевлаштування збільшився на 15,2 в. п. або в 2,2 рази; Луцький – в 1,5 разів; Рожищенський райони – на 33,4 в. п. або в 14,4 рази і набув максимального по області у 2006р. значення – 35,9%. Сюди входять також Маневицький, де рівень працевлаштування зріс в 1,5 разів та Старовижівський райони - в 1,7 разів.

Зауважимо, що перші дві групи характеризуються чітко вираженою позитивною динамікою щодо налагодження відносної збалансованості попиту та пропозиції робочої сили на сільському ринку праці, за якої показники працевлаштування безробітного сільського населення при сприянні державної служби зайнятості перевищують середньообласне значення.

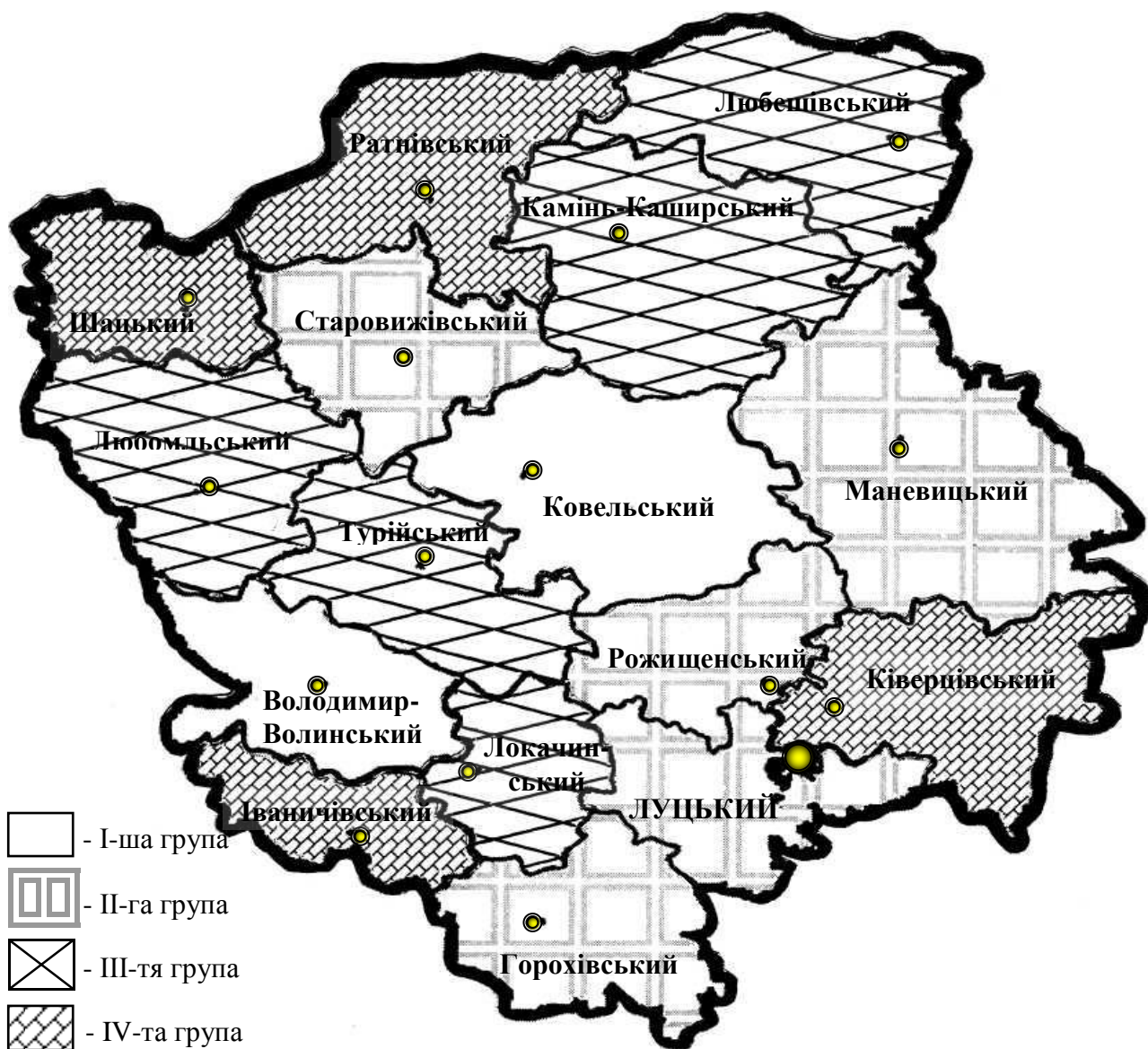


Рис. 1. Картограма групування районів Волинської області за оцінкою тенденцій працевлаштування сільського населення при сприянні державної служби зайнятості у 2002-2006рр.

III-тя група включає райони в яких за досліджуваний період також відбувається зростання рівня працевлаштування сільського населення, проте в обсязі, недостатньому для перевищення середньообласного значення. Ця група охоплює: Камінь-Каширський, де рівень працевлаштування зріс в 1,7 разів і становив у 2006р. 20,4%; Локачинський – в 1,7 разів і складав 18,7%; Любешівський – в 1,5 разів; Любомльський – в 1,8 разів та Турійський райони – в 1,6 разів. IV-та група охоплює райони із незначним зростанням або певним зменшенням рівня працевлаштування на зареєстрованому сільському ринку праці у 2002-2006рр. Сюди включаються: Ратнівський, де рівень працевлаштування зменшився на 8,5 в. п.; Шацький, де рівень працевлаштування зріс лише на 2,5 в. п. і становив у 2006р. 21,3%, а також Ківецівський та Іваничівський райони. Варто підсумувати, що ця група характеризується найгіршою у досліджуваному періоді динамікою працевлаштування сільського населення, що, на нашу думку, обумовлено значною розбалансованістю попиту та пропозиції робочої сили на сільських ринках праці означених районів.

Оскільки можливості працевлаштування за сприяння відповідних державних структур є досить проблематичними (а у деяких районах (рис. 1) – особливо), саме особисті селянські господарства (ОСГ) у формі сімейної самоорганізації ведення сільського господарства, що базується на особистій праці, - займають місце компенсатора зайнятості сільського населення. Цікаво, що оцінка динаміки зайнятості за сферами прикладання праці в розрізі величини сільських поселень засвідчує наявність наступних тенденцій: за 2001-2005рр. питома вага зайнятих в сільському господарстві найшвидшими темпами знижувалась у дрібних селах людністю до 199 осіб – на 32,1 в. п. та людністю 200-499 осіб – на 25,6 в. п. В результаті окреслених трансформацій найбільше працевлаштованих в сільськогосподарських підприємствах на початок 2005р. було в селах людністю 200-499 осіб – 15,3%, та в селах людністю 500-999 осіб – 14,2% від загальної чисельності зайнятого сільського населення. Окрім того, питома вага працюючих в ОСГ продовжує зростати значними темпами в усіх селах, незалежно від їх величини, зокрема за 2001-2005рр. – на 12,9 в. п. Найвагомішою вона є в селах людністю до 199 осіб (56,6%), оскільки сфери прикладання праці там досить обмежені, в більшості із них (а саме, у 72,3% від загальної кількості) взагалі відсутні будь-які об'єкти господарювання. Незначна чисельність працевлаштованих в сільськогосподарському

виробництві в крупних селах з людністю понад 1000 осіб та внутрішня мотивація до праці на землі обумовлює, на нашу думку, високу питому вагу зайнятих веденням ОСГ і в означених поселеннях. Вважаємо, що окрім того, сімейно-трудоі господарства, що функціонують у формі ОСГ, забезпечують необхідні умови формування інституційних основ приватного господарювання в сільській місцевості.